

Међународни стандард финансијског извештавања

4

Уговори о осигурању

Циљ

- 1 Циљ овог IFRS је да се дефинише финансијско извештавање за *уговоре о осигурању* од стране неког ентитета који издаје такве уговоре (који се у овом IFRS описује као *осигуравач*) док Одбор не заврши другу фазу овог пројекта о уговорима о осигурању. Конкретно, IFRS захтева:
- (а) делимично побољшање обрачуна за уговоре о осигурању од стране осигуравача.
  - (б) обелодањивање које идентификује и објашњава износе у финансијским извештајима осигуравача који се јављају у уговорима о осигурању и који помажу корисницима тих финансијских извештаја да разумеју износ, време и неизвесност будућих токова готовине од уговора о осигурању.

Делокруг

- 2 Ентитет примењује овај IFRS на:
- (а) уговоре о осигурању (укључујући и *уговоре о реосигурању*) које издаје и уговоре о реосигурању које има.
  - (б) финансијске инструменте које емитује са *обележјем дискреционог учешћа* (видети параграф 35). IFRS 7 *Финансијски инструменти: обелодањивање* захтева обелодањивање о финансијских инструментима, укључујући и финансијске инструменте који садрже таква обележја.
- 3 Овај IFRS се не бави другим аспектима рачуноводства осигуравача, као што је рачуноводствено обухватање финансијских средстава која држи осигуравач и финансијских обавеза које емитују осигуравачи (видети IAS 32 *Финансијски инструменти: презентација*, IFRS 7 и IFRS 9 *Финансијски инструменти*), осим:
- (а) параграф 20А дозвољава осигуравачима који испуњавају специфичне критеријуме да примењују изузеће за прелазни период којим су ослобођени захтева стандарда IFRS 9;
  - (б) параграф 35Б дозвољава осигуравачима да примене метод прекривања на означена финансијска средства; и
  - (ц) параграф 45 дозвољава осигуравачима да у специфичним околностима рекласификују нека или сва финансијска средства тако да се та средства одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха.
- 4 Ентитет не примењује овај IFRS на:
- (а) гаранције за производе које издаје лично произвођач, посредник или продавац (видети IFRS 15 *Приходи од уговора са клијентима* и IAS 37 *Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина*).
  - (б) имовина и обавезе послодавца у оквиру планова примања запослених (видети IAS 19 *Примања запослених* и IFRS 2 *Плаћања на основу акција*) и обавезе по основу пензијских примања о којима се извештава као о плановима дефинисаних пензијских примања (видети IAS 26 *Рачуноводство и извештавање о пензијским плановима*).
  - (ц) уговорна права или уговорне обавезе које зависе од будуће употребе, или права на употребу нефинансијске ставке (на пример, неких надокнада за лиценце, тантијема, варијабилних плаћања лизинга или сличних ставки), као и од резидуалне вредности гаранције корисника лизинга уграђене у лизинг (видети IFRS 16 *Лизинг*, IFRS 15 *Приход од уговора са купцима* и IAS 38 *Нематеријална имовина*).
  - (д) уговоре о финансијској гаранцији осим ако издавалац уговора није претходно експлицитно потврдио да такве уговоре сматра уговорима о осигурању и да није користио обрачунавање применљиво за уговоре о осигурању, и у том случају издавалац може да одабере да ли да

примењује или IAS 32, IFRS 7 и IFRS 9 или овај IFRS на такве уговоре о финансијским гаранцијама. Издавалац може да прави такав избор од уговора до уговора, али избор за сваки уговор је неопозив.

(е) потенцијалну надокнаду која се дугује или потражује у пословној комбинацији (видети IFRS 3 *Пословне комбинације*).

(ф) *директне уговоре о осигурању* које неки ентитет поседује (односно директне уговоре о осигурању у којима је ентитет *ималац полисе*). Међутим, цедент примењује овај IFRS на уговоре о реосигурању које поседује.

5 Због лакше примене, овај IFRS означава сваки ентитет који издаје уговор о осигурању као осигуравача, без обзира на то да ли се на издаваоца гледа као на осигуравача у правне или надзорне сврхе. Свако помињање осигуравача у параграфима 3(а)–3(б), 20А–20Ј, 35Б–35Н, 39Н–39М и 46–49 треба да се чита као да се односи и на емитента финансијског инструмента који садржи обележје дискреционог учешћа

6 Уговор о реосигурању је врста уговора о осигурању. У складу са тим, сва помињања уговора о осигурању у овом IFRS се такође односе и на уговоре о реосигурању.

Уграђени деривати

7 IFRS 9 захтева да ентитет одвоји неке уграђене деривате од њиховог основног уговора, да их одмерава по њиховој *фер вредности* и да укључује промене њихове фер вредности у биланс успеха. IFRS 9 се примењује на деривате уграђене у уговор о осигурању осим ако уграђени дериват није и сам уговор о осигурању.

8 Као изузетак од захтева из IFRS 9, осигуравач не треба да одваја и одмерава по фер вредности, могућност имаоца полисе да уступи уговор о осигурању за фиксни износ (или за износ заснован на фиксном износу или каматној стопи), чак и ако се извршна цена разликује од књиговодствене вредности *обавезе осигурања* из основног уговора. Међутим, захтев из IFRS 9 се примењује на продајну опцију или на опцију уступања готовине уграђену у уговор о осигурању ако вредност уступања варира услед промене финансијске променљиве (као што је капитал или цена или индекс робе), или нефинансијске променљиве која није специфична за неку уговорну страну. Штавише, ови захтеви се такође примењују ако је имаочева способност да извршава продајну опцију или опцију уступања готовине условљена променом те променљиве (на пример, продајна опција која се може извршити ако берзански индекс достигне одређени ниво).

9 Параграф 8 се подједнако примењује на опције уступања финансијског инструмента које садрже обележје дискреционог учешћа.

Раздвајање компоненти депозита

10 Неки уговори о осигурању садрже и компоненту осигурања и *компоненту депозита*. У неким случајевима, од осигуравача се захтева или му је дозвољено да раздвоји ове компоненте:

(а) раздвајање се захтева ако су испуњена оба следећа услова:

(i) осигуравач може одмеравати компоненту депозита (укључујући и уграђену опцију уступања) одвојено (то јест, без узимања у обзир компоненте осигурања).

(ii) рачуноводствене политике осигуравача не захтевају признавање свих обавеза и права која се јављају из компоненте депозита.

(б) раздвајање се дозвољава, али не захтева, ако осигуравач може одмеравати компоненту депозита одвојено као у (а)(i), али његове рачуноводствене политике захтевају да признаје све обавезе и права која се јављају из компоненте депозита, без обзира на основ коришћен за одмеравање тих права и обавеза.

(ц) одвајање се забрањује ако осигуравач не може да одмерава компоненту депозита одвојено као у (а)(i).

11 Следи пример случаја када рачуноводствене политике осигуравача не захтевају да он призна све обавезе које се јављају из компоненте депозита. Цедент добија надокнаду за губитке од стране оног ко поново осигурава, али уговор обавезује цедента да отплаћује надокнаду у наредним периодима. Ова обавеза се јавља због компоненте депозита. Ако рачуноводствене политике на други начин дозвољавају цеденту да признаје надокнаду као приход без признавања обавезе која је њен резултат, захтева се одвајање.

12 Да би раздвојио уговор, осигуравач:

(а) примењује овај IFRS на компоненту осигурања.

- (б) примењује IFRS 9 на компоненту депозита.

Признавање и одмеравање

Привремено изузимање из неких осталих IFRS

- 13 Параграфи 10–12 IAS 8 *Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке* одређују критеријуме које неки ентитет треба да користи при доношењу рачуноводствених политика, ако ниједан посебан IFRS не важи за неку ставку. Међутим, овим IFRS се осигуравач ослобађа обавезе примене ових критеријума на своје рачуноводствене политике за:
- (а) говоре о осигурању које закључује (укључујући и с њима повезане трошкове стицања и нематеријалну имовину, попут оних који су описани у параграфима 31 и 32); и
  - (б) уговоре о реосигурању које поседује.
- 14 Ипак, овај IFRS не ослобађа осигуравача неких импликација критеријума из параграфа 10–12 IAS 8. Конкретно, осигуравач:
- (а) не признаје као обавезу ниједно резервисање за будућа потраживања, ако се та потраживања јаве у уговорима о осигурању који не постоје на крају извештајног периода (као што су резервисања за непогоде или изједначења).
  - (б) врши *тест адекватности обавеза* описан у параграфима 15–19.
  - (ц) уклања обавезу осигурања (или део обавезе осигурања) из свог извештаја о финансијској позицији када, и само када је она укинута – односно када је обавеза одређена уговором извршена, отказана или истекла.
  - (д) не пребија:
    - (i) *средства реосигурања* са одговарајућим обавезама по основу осигурања; или
    - (ii) приход или расход од уговора о реосигурању расходом или приходом од уговора о осигурању са њима у вези.
  - (е) разматра да ли је вредност средстава реосигурања умањена (видети параграф 20).

Тест адекватности обавеза

- 15 Осигуравач процењује на крају сваког извештајног периода да ли су његове обавезе по основу осигуравања адекватне, коришћењем актуелне процене будућих токова готовине по основу уговора о осигурању. Ако та процена покаже да књиговодствена вредност његових обавеза по основу осигурања (умањена за одговарајуће одложене трошкове стицања и одговарајућу нематеријалну имовину, попут имовине која се разматра у параграфима 31 и 32) није адекватна у светлу процењених будућих токова готовине, све разлике се признају као добитак или губитак.
- 16 Ако осигуравач примењује тест адекватности обавеза који задовољава минимум захтева, овај IFRS не намеће додатне захтеве. Минимум захтева је следећи:
- (а) Тестом се разматрају актуелне процене свих уговорних токова готовине, као и повезаних токова готовине као што су потраживања за трошкове манипулисања као и токова готовине који су резултат уграђених опција и гаранција.
  - (б) Ако тест покаже да је обавеза неадекватна, сви недостаци се признају у билансу успеха.
- 17 Ако рачуноводствене политике осигуравача не захтевају тест адекватности обавеза који задовољава минимум захтева из параграфа 16, осигуравач:
- (а) одређује књиговодствену вредност релевантних обавеза по основу осигурања¹ умањену за књиговодствену вредност:
    - (i) сваког одложеног трошка стицања са њим у вези; и
    - (ii) сваке нематеријалне имовине са њим у вези, као што је имовина стечена у пословној комбинацији или трансферу портфела (видети параграфе 31 и 32). Међутим, средства

¹ Релевантне обавезе по основу осигурања су оне обавезе по основу осигурања (и одложени трошкови стицања и нематеријална имовина у вези са њима) за које рачуноводствене политике осигуравача не захтевају тест адекватности обавезе који задовољава минимум захтева из параграфа 16.

реосигурања са њим у вези се не узимају у обзир зато што их осигуравач посебно обрачунава (видети параграф 20).

- (б) одређује да ли је износ описан у (а) мањи од књиговодствене вредности која би се захтевала да су релевантне обавезе по основу осигурања у делокругу IAS 37. Ако је мањи, осигуравач признаје целокупан износ разлике у билансу успеха и смањује књиговодствену вредност одложених трошкова стицања са њим у вези или нематеријалне имовине са њим у вези или повећава књиговодствену вредност обавеза по основу осигурања, које су са њим у вези.
- 18 Ако тест адекватности обавеза неког осигуравача испуни минимум захтева из параграфа 16, тест се примењује на ниво агрегирања дефинисан тестом. Ако тест адекватности обавеза не задовољи минимум захтева, поређење описано у параграфу 17 се врши на нивоу портфеља уговора подложних сличним ризицима и којим се управља као да су један портфељ.
- 19 Износ описан у параграфу 17(б) (то јест резултат примене IAS 37) одражава марже будућих инвестиција (видети параграфе 27–29) ако и само ако износ описан у параграфу 17(а) такође одражава те марже.

Умањење вредности средстава реосигурања

- 20 Ако је вредност средства реосигурања цедента умањена, цедент смањује своју књиговодствену вредност у складу са тим и признаје губитак од умањења вредности у билансу успеха. Вредност средства реосигурања је умањена ако, и само ако:
- (а) постоје објективни докази, као резултат догађаја после првобитног признавања средства реосигурања, да цедент не може примити све износе који му следују према условима уговора; и
- (б) тај догађај има релативно мерљив утицај на износе које ће цедент примити од реосигуравача.

Привремено изузеће од захтева IFRS 9

- 20А IFRS 9 се бави рачуноводственим обухватањем финансијских инструмената и на снази је за годишње периоде који почињу на дан 1. јануар 2018. или касније. Међутим, за осигуравача који испуњава критеријуме у параграфу 20Б, овај стандард садржи привремено изузеће које дозвољава осигуравачу, али не захтева од њега, да примењује IAS 39 *Финансијски инструменти: признавање о одмеравање* уместо IFRS 9 за годишње периоде који почињу пре 1. јануара 2021. Осигуравач који користи ово изузеће од захтева стандарда IFRS 9 треба да:
- (а) Примењује захтеве стандарда IFRS 9 који су неопходни за обелодањивања захтевана у параграфима 39Б–39Ј овог IFRS; и
- (б) примењује све остале применљиве IFRS на своје финансијске инструменте, осим како је описано у параграфима 20А–20Љ, 39Б–39Ј и 46–47 овог стандарда.
- 20Б Осигуравач може да примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 ако и само ако:
- (а) није пре тога примењивао било коју верзију IFRS², осим само оних захтева који се односе на презентацију добитака и губитака од финансијских обавеза означених по фер вредности кроз биланс успеха у параграфима 5.7.1(ц), 5.7.7–5.7.9, 7.2.14 и Б5.7.5–Б5.7.20 IFRS 9; и
- (б) су његове активности претежно повезане са осигурањем, као што је описано у параграфу 20Д, на датум годишњег извештаја који је непосредно пре 1. априла 2016, или на следећи датум годишњег извештаја као што је одређено у параграфу 20Г.
- 20Ц Осигуравач који примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 сме да одабере да примењује само захтеве који се тичу обелодањивања добитака и губитака од финансијских обавеза означених по фер вредности кроз биланс успеха у параграфима 5.7.1(ц), 5.7.7–5.7.9, 7.2.14 и Б5.7.5–Б5.7.20 IFRS 9. Ако осигуравач одабере да примењује ове захтеве, он треба да примењује релевантне одредбе за прелазни период из стандарда IFRS 9, да обелодани чињеницу да је примењивао те захтеве и да редовно врши повезана обелодањивања одређена у параграфима 10–11 стандарда IFRS 7 (који је измењен објављивањем стандарда IFRS 9 (2010)).

² Одбор је објављивао сукцесивне верзије стандарда IFRS 9, 2009, 2010, 2013. или 2014. године.

- 20Д Активности осигураваача су претежно повезане са осигурањем ако и само ако:
- (а) је књиговодствена вредност његових обавеза које проистичу из уговора у оквиру овог IFRS, који укључују компоненту депозита или уграђене деривате раздвојене од уговора о осигурању применом параграфа 7-12 овог IFRS, значајна у поређењу са укупном књиговодственом вредношћу свих његових обавеза; и
  - (б) је проценат укупне књиговодствене вредности његових обавеза које су у вези са осигурањем (видети параграф 20Е) у односу на укупну књиговодствену вредност његових обавеза:
    - (i) већи од 90 процената; или
    - (ii) мањи или једнак 90 процената али већи од 80 процената, и осигураваач није укључен у неку значајну активност које није повезана са осигурањем, (видети параграф 20Ф).
- 20Е За сврхе примене параграфа 20Д(б), обавезе повезане са осигурањем укључују:
- (а) обавезе које проистичу из уговора који су у делокругу овог IFRS, као што је описано у параграфу 20Д(а);
  - (б) обавезе из уговора о недериватним учешћима одмерене по фер вредност кроз биланс успеха применом стандарда IAS 39 (укључујући и оне означене по фер вредности кроз биланс успеха на које је осигураваач применио захтеве стандарда IFRS 9 за презентацију добитака и губитака (видети параграфе 20Б(а) и 20Ц)); и
  - (ц) обавезе које настају зато што осигураваач издаје уговоре или испуњава обавезе које проистичу из уговора у (а) и (б). Примери за такве обавезе укључују деривате који се користе за ублажавање ризика који проистичу из тих уговора и из имовине која је у основи тих уговора, релевантне пореске обавезе као што су одложене пореске обавезе за опорезиве привремене разлике у обавезама које проистичу из тих уговора, и емитовани дужнички инструменти који су укључени у законом прописани капитал осигураваача.
- 20Ф Приликом процене да ли учествује у значајној активности која није повезана са осигурањем за сврхе примене параграфа 20Д(б)(ii), осигураваач треба да размотри:
- (а) само оне активности из којих може да остварује добит и ствара расходе; и
  - (б) квантитативне или квалитативне факторе (или заједно), укључујући јавно доступне информације као што је привредна класификација коју корисници финансијских извештаја примењују на осигураваача.
- 20Г Параграф 20Б(б) захтева од ентитета да процени да ли је квалификован за привремено изузеће од захтева IFRS 9 на датум годишњег извештаја који је непосредно пре 1. априла 2016. После тог датума:
- (а) ентитет који се претходно квалификовао за привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 треба да поново процени да ли су његове активности претежно повезане са осигурањем на датум следећег годишњег извештаја ако и само ако је дошло до промене активности ентитета, као што је описано у параграфима 20Х-20И, током годишњег периода који је завршен на тај датум.
  - (б) ентитет који се није претходно квалификовао за привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 сме да поново процени да ли су његове активности претежно повезане са осигурањем на датум следећег годишњег извештаја пре 31. децембра 2018. године ако и само ако је дошло до промене активности ентитета, као што је описано у параграфима 20Х-20И, током годишњег периода који је завршен на тај датум.
- 20Х За сврхе примене параграфа 20Г, промена активности ентитета је промена која:
- (а) је одређена од стране највишег руководства ентитета као резултат екстерних или интерних промена;
  - (б) је значајна за пословање ентитета; и
  - (ц) може да се докаже екстерним странама.
- У складу са тим, ова промена се јавља само када ентитет почне или престане да врши неку активност која је значајна за његово пословање или у значајној мери мења опсег једне од његових активности; на пример када је ентитет стекао, отуђио или затворио неку линију пословања.
- 20И Не очекује се да се промена активности ентитета, као што је описана у параграфу 20Х, јавља често. У наставку је наведено шта нису промене активности ентитета за сврхе примене параграфа 20Г:
- (а) промена у структури финансирања ентитета која сама по себи не утиче на активности из којих ентитет остварује добит и ствара расходе.

- (б) план ентитета да отуђи неку од линија пословања, чак и ако су имовина и обавезе класификоване као оне које се држе ради продаје применом стандарда IFRS 5, *Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања*. План да се прода линија пословања може да промени активности ентитета и да узрокује поновну процену у будућности али још није утицао на обавезе признате у извештају о финансијској позицији.

20J Ако ентитет више није квалификован за привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 као резултат поновне процене (видети параграф 20Г(а)), ентитету је дозвољено да примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 до краја годишњег периода који је почео одмах по извршењу поновне процене. Без обзира на то, ентитет мора да примењује IFRS 9 за годишње периоде који почињу на дан 1. јануар 2021. и касније. На пример, ако је ентитет одредио да бише није квалификован за привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 примењујући параграф 20Г(а) на дан 31. децембар 2018. (крај његовог годишњег периода), ентитету је у том случају дозвољено да примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 само до 31. децембра 2019.

20K Осигуравач који је претходно одабрао да примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 може на почетку било ког наредног годишњег периода неповратно да одабере да примењује IFRS 9.

Ентитет који први пут примењује стандард

20L Ентитет који први пут примењује овај стандард, као што је дефинисано у стандарду IFRS 1 Прва примена Међународних стандарда финансијског извештавања, може да примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 описано у параграфу 20А, ако и само ако испуњава критеријуме описане у параграфу 20Б. Када примењује параграф 20Б(б), ентитет који први пут примењује стандард може да примењује књиговодствене вредности одређене применом IFRS стандарда да датум назначен у том параграфу.

20M IFRS 1 садржи захтеве и изузећа која су применљива на ентитете који први пут примењују овај стандард. Ови захтеви и изузећа (на пример, параграф Д16-Д17 IFRS 1) немају већи значај од захтева у параграфима 20А-20Љ и 39Б-39Ј овог IFRS. На пример, захтеви и изузећа од захтева стандарда IFRS 1 немају већи значај од захтева да ентитет који први пут примењује овај стандард мора да испуни критеријуме наведене у параграфу 20Л да би применио привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9.

20H Ентитет који први пут примењује овај стандард и обелодањује информације које се захтевају параграфима 39Б-39Ј треба да примењује захтеве и изузећа од захтева стандарда IFRS 1, која су релевантна за прављење процена које се захтевају за та обелодањивања.

Привремено изузеће од специфичних захтева IAS 28

20O Параграфи 22-36 стандарда IAS 28 *Инвестиције у придружене ентитете* захтевају од ентитета да примењује једнообразне рачуноводствене политике када користи метод удела. Без обзира на то, за годишње периоде који почињу пре 1. јануара 2021. ентитету је дозвољено, али се не захтева од њега, да задржи релевантне рачуноводствене политике које су примењене од стране придруженог ентитета или заједничког подухвата као што следи:

- (а) ентитет примењује IFRS 9 али придружени ентитет или заједнички подухват примењују привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9; или
- (б) ентитет примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 али придружени ентитет или заједнички подухват примењују IFRS 9.

20П Када ентитет примењује метод удела за рачуноводствено обухватање својих инвестиција у придружени ентитет:

- (а) ако је IFRS 9 претходно коришћен у финансијским извештајима у којима је метод удела примењен на тај придружени ентитет или заједнички подухват (након одражавања свих корекција извршених од стране ентитета), треба да се настави са применом IFRS 9.
- (б) ако је привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 претходно примењивано у финансијским извештајима у којима је метод удела примењен на тај придружени ентитет или заједнички подухват (након одражавања свих корекција извршених од стране ентитета), IFRS 9 може накнадно да се примени.

20Љ Ентитет може да примени параграфе 20О и 20П(б) засебно за сваки придружени ентитет или заједнички подухват.

Промене рачуноводствених политика

- 21 Параграфи 22–30 се примењују и на промене које изврши осигуравач који већ примењује IFRS и на промене које изврши осигуравач који примењује IFRS по први пут.
- 22 **Осигуравач може променити своје рачуноводствене политике за уговоре о осигурању ако, и само ако, те промене чине финансијске извештаје релевантнијим за потребе доношења економских одлука корисника и не мање поузданим, или поузданијим и не мање релевантним за те потребе. Осигуравач процењује релевантност и поузданост помоћу критеријума из IAS 8.**
- 23 Да би оправдао промену својих рачуноводствених политика за уговоре о осигурању, осигуравач показује да те промене приближавају његове финансијске извештаје испуњавају критеријуме из IAS 8, али промене не треба да доведу до потпуног подударана са тим критеријумима. У даљем тексту се разматрају следеће конкретне теме:
- (а) актуелне каматне стопе (параграф 24);
  - (б) настављање постојећих пракси (параграф 25);
  - (ц) опрезност (параграф 26);
  - (д) марже будућих инвестиција (параграфи 27–29); и
  - (е) паралелно рачуноводство (параграф 30).

Актуелне тржишне каматне стопе

- 24 Осигуравачу се дозвољава, али се од њега не захтева, да промени своје рачуноводствене политике тако да поново одмерава означене обавезе³ како би оне одражавале актуелне тржишне каматне стопе и признаје промене тих обавеза у билансу успеха. У то време, може такође увести рачуноводствене политике које захтевају друге актуелне процене и претпоставке за означене обавезе. Избор у овом параграфу дозвољава осигуравачу да мења своје рачуноводствене политике за наведене обавезе, без доследне примене тих политика на све сличне обавезе како IAS 8 иначе захтева. Ако неки осигуравач означи обавезе за овај избор, наставља да примењује актуелне тржишне каматне стопе (и, уколико је могуће, друге актуелне процене и претпоставке) доследно у свим периодима на све те обавезе док се не укину.

Настављање постојећих пракси

- 25 Осигуравач може да настави следеће праксе, али увођење ниједне од њих не задовољава параграф 22:
- (а) одмеравање обавеза по основу осигурања на недисконтованој основи.
  - (б) одмеравање уговорних права на надокнаде за управљање будућим инвестицијама по износу који прелази фер вредност као што је наговештено поређењем са актуелним надокнадама које потражују други учесници на тржишту за сличне услуге. Вероватно ће фер вредност у периоду када почињу та уговорна права бити једнака плаћеним трошковима започињања, осим ако надокнаде за управљање будућим инвестицијама и трошкови са њима у вези нису у складу са упоредивим тржишним вредностима;
  - (ц) коришћење рачуноводствених политика који нису једнообразне за уговоре о осигурању (и одложене трошкове стицања са њима у вези и одређене нематеријалне имовине са њима у вези, ако постоје) зависних ентитета, осим како је то дозвољено параграфом 24. Ако ове рачуноводствене политике нису једнообразне, осигуравач их може променити ако промена не доведе до још веће разлике међу рачуноводственим политикама и ако такође задовољава друге захтеве из овог IFRS.

Опрезност

- 26 Осигуравач не треба да мења своје рачуноводствене политике за уговоре о осигурању, да би елиминисао претерану опрезност. Међутим, ако осигуравач већ одмерава своје уговоре о осигурању уз довољну опрезност, не уводи додатну опрезност.

³ У овом параграфу, обавезе по основу осигурања обухватају одложене трошкове стицања и нематеријалну имовину с њима у вези, попут оних које се разматрају у параграфима 31 и 32.

Марже будућих инвестиција

- 27 Осигуравач не треба да мења своје рачуноводствене политике за уговоре о осигурању да би елиминисао марже будућих инвестиција. Међутим, постоји претпоставка, која се може оповргнути, да ће финансијски извештаји неког осигуравача постати мање релевантни и поуздани ако он уведе рачуноводствену политику која одражава марже будућих инвестиција у одмеравање уговора о осигурању, осим ако те марже не утичу на уговорна плаћања. Два примера рачуноводствених политика које одражавају ове марже су:
- (а) коришћење дисконтне стопе која одражава процењени повраћај на имовину осигуравача; или
  - (б) пројектовање повраћаја на ту имовину по процењеној стопи повраћаја, дисконтовање тих пројектованих повраћаја по различитој стопи и укључивање резултата у одмеравање обавезе.
- 28 Осигуравач може да превазиђе претпоставку описану у параграфу 27 која се може оповргнути, ако, и само ако друге компоненте промене рачуноводствених политика повећају релевантност или поузданост његових финансијских извештаја у довољној мери да надјачају смањење релевантности и поузданости чији је узрок увођење маржи будућих инвестиција. На пример, можемо претпоставити да постојеће рачуноводствене политике неког осигуравача за уговоре о осигурању обухватају превише опрезне претпоставке постављене на почетку и дисконтну стопу коју је прописало регулаторно тело без директног позивања на услове тржишта и занемарују неке уграђене опције и гаранције. Осигуравач може учинити своје финансијске извештаје релевантнијим и не мање поузданим ако се пребаци на свеобухватну рачуноводствену основу оријентисану ка инвеститору која је у широкој употреби и обухвата:
- (а) актуелне процене и претпоставке;
  - (б) оправдано (али не претерано опрезно) кориговање да би се приказали ризик и неизвесност;
  - (ц) одмеравања која одражавају и унутрашњу вредност и временску вредност уграђених опција и гаранција; и
  - (д) актуелну тржишну дисконтну стопу, чак и ако дисконтна стопа одражава процењени повраћај на имовину осигуравача.
- 29 У неким приступима одмеравању, дисконтна стопа се користи за одређивање садашње вредности будуће профитне марже. Профитна маржа се затим приписује различитим периодима коришћењем формуле. У овим приступима, дисконтна стопа утиче на одмеравање обавезе само индиректно. Конкретно, коришћење мање одговарајуће дисконтне стопе има ограничени утицај или не утиче на одмеравање обавезе на почетку. Међутим, у другим приступима, дисконтна стопа одређује одмеравање обавеза директно. У овом другом случају, пошто увођење дисконтне стопе засноване на имовини има важнији утицај, мало је вероватно да ће осигуравач превазићи претпоставку која се може оповргнути, описану у параграфу 27.

Паралелно рачуноводство

- 30 У неким рачуноводственим моделима, остварени добици и губици од имовине осигуравача директно утичу на одмеравање неких или свих (а) његових обавеза по основу осигурања, (б) одложене трошкове стицања који су са њима у вези и (ц) нематеријалну имовину која је са њима у вези, као што је описано у параграфима 31 и 32. Осигуравачу је дозвољено, али се од њега не захтева, да мења своје рачуноводствене политике тако да признати, али нереализовани добитак или губитак од имовине утичу на та одмеравања на исти начин као и реализовани добитак или губитак. Кориговање обавеза по основу осигурања (или одложених трошкова стицања или нематеријалне имовине) се признаје у осталом укупном резултату ако, и само ако се нереализовани добици и губици признају директно у осталом укупном резултату. Ова пракса се понекад описује као “паралелно рачуноводство”.

Уговори о осигурању стечени у пословној комбинацији или преносом портфеља

- 31 Да би се придржавао IFRS 3, осигуравач, на датум стицања ће, одмеравати по фер вредности преузете обавезе по основу осигурања и *средства осигурања* стечена у пословној комбинацији. Међутим, осигуравачу је дозвољено, али се од њега не захтева, да користи проширену презентацију која дели фер вредност стечених уговора о осигурању на две компоненте:
- (а) обавезу која се одмерава у складу са рачуноводственим политикама осигуравача за уговоре о осигурању које издаје; и

- (б) нематеријалну имовину, која представља разлику између (i) фер вредности стечених права по основу уговора о осигурању и (ii) износа описаног у (а). Накнадно одмеравање ове имовине се врши у складу са одмеравањем обавеза у вези са осигурањем.
- 32 Осигураваач који стиче портфељ уговора о осигурању може користити проширену презентацију описану у параграфу 31.
- 33 Нематеријална имовина описана у параграфима 31 и 32 се искључује из делокруга IAS 36 *Умањење вредности имовине* и IAS 38. Међутим, IAS 36 и IAS 38 се примењују на листу купаца и на односе са купцима који одражавају очекивања будућих уговора који не чине део права по основу уговора о осигурању и обавеза по основу уговора о осигурању које су постојале на датум пословне комбинације или трансфера портфеља.

Обележја дискреционог учешћа

Обележја дискреционог учешћа у уговорима о осигурању

- 34 Неки уговори о осигурању садрже обележје дискреционог учешћа као и *загарантовани елемент*. Издавалац таквог уговора:
- (а) може, али не мора, да признаје загарантовани елемент одвојено од обележја дискреционог учешћа. Ако их издавалац не признаје одвојено, класификоваће цео уговор као обавезу. Ако их издавалац класификује одвојено, гарантовани елемент ће класификовати као обавезу;
- (б) ако признаје обележје дискреционог учешћа одвојено од гарантованог елемента, класификује то обележје или као обавезу или као одвојену компоненту капитала. Овај IFRS не прецизира начин на који издавалац одређује да ли је обележје обавеза или капитал. Издавалац може поделити то обележје на компоненте обавеза или капитала и мора користити доследну рачуноводствену политику за ту поделу. Издавалац не класификује то обележје као посредну категорију која није ни обавеза ни капитал;
- (ц) може признавати све добијене премије као приход без одвајања било ког дела који се односи на компоненту капитала. Промене загарантованог елемента које су резултат тога и промене оног дела обележја дискреционог учешћа који се класификује као обавеза, признају се у добитку или губитку. Ако се део или целокупно обележје дискреционог учешћа класификују као капитал, део добитка или губитка може бити приписив том обележју (на исти начин на који се тај део може приписати учешћима без права контроле). Издавалац признаје део добитка или губитка који се може приписати било ком обележју дискреционог учешћа као алокацију добити или губитка, а не као расход или приход (видети IAS 1 *Презентација финансијских извештаја*).
- (д) ако уговор садржи уграђени дериват у делокругу IFRS 9, примењује IFRS 9 на тај уграђени дериват.
- (е) у свим случајевима који нису описани у параграфима 14–20 и 34 (а)–(д), наставља да примењује постојеће рачуноводствене политике за такве уговоре, осим ако не промени те рачуноводствене политике на начин који је у складу са параграфима 21–30.

Обележје дискреционог учешћа у финансијским инструментима

- 35 Захтеви из параграфа 34 се такође примењују на финансијски инструмент који садржи обележје дискреционог учешћа. Поред тога:
- (а) ако издавалац класификује читаво обележје дискреционог учешћа као обавезу, он примењује тест адекватности обавеза сагласно параграфима 15–19 на читав уговор (односно и на загарантовани елемент и на обележје дискреционог учешћа). Издавалац не одређује износ који ће бити резултат примене IFRS 9 на загарантовани елемент.
- (б) ако издавалац класификује део или читаво обележје као одвојену компоненту капитала, обавеза која се признаје за цео документ није мања од износа који би био резултат примене IFRS 9 на загарантовани елемент. Овај износ обухвата унутрашњу вредност опције уступања уговора, али не мора да обухвата временску опцију ако параграф 9 изузима ту опцију из одмеравања по фер вредности. Издавалац не мора да обелодањује износ који би био резултат примене IFRS 9 на загарантовани елемент, нити треба да одвојено презентује тај износ. Штавише, издавалац не мора да одређује тај износ ако је укупна призната обавеза знатно виша;

- (ц) мада су ови уговори финансијски инструменти, издавалац може да настави да признаје премије за те уговоре као приход и да призна као расход повећање књиговодствене вредности обавезе које проистиче из тога.
- (д) мада су ови уговори финансијски инструменти, издавалац који примењује параграф 20(б) IFRS 7 на уговоре са обележјем дискреционог учешћа, обелодањује укупне расходе камате признате у билансу успеха, али не мора да израчунава те расходе камате коришћењем метода ефективне камате.

35А Привремена изузећа у параграфима 20А, 20Л и 20О и метод прекривања из параграфа 35Б, такође су на располагању емитенту финансијског инструмента који садржи обележје дискреционог учешћа. У складу са тим, сва упућивања на осигуравача наведена у параграфима 3(а)–3(б), 20А–20Љ, 35Б–35Н, 39Б–39М и 46–49 треба да се читају као упућивања на емитента финансијског инструмента који садржи обележје дискреционог учешћа.

Презентација

Метода прекривања

35Б Осигуравачу је дозвољено, али се не захтева од њега, да примењује метод прекривања на означена финансијска средства. Осигуравач који примењује овај приступ треба да:

- (а) изврши рекласификацију између биланса успеха и осталог укупног резултата износа који за резултат има добитак или губитак на крају извештајног периода за означена финансијска средства иста као да је осигуравач примењивао IAS 39, на означена финансијска средства. У складу са тим рекласификовани износ једнак је разлици између:
  - (i) износа приказаног у билансу успеха за означена финансијска средства применом IFRS 9; и
  - (ii) износа који би био приказан у билансу успеха за означена финансијска средства да је осигуравач применио IFRS 9.
- (б) примењује све остале применљиве IFRS стандарде на своје финансијске инструменте, осим као што је описано у параграфима 35Б–35Н, 39К–39М и 48–49 овог IFRS.

35Ц Осигуравач може да одабере да примењује метод прекривања описану у параграфу 35Б само када први пут примењује IFRS 9, укључујући и случај када први пут примењује IFRS 9 након што је претходно примењивао:

- (а) привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 описано у параграфу 20А; или
- (б) само захтеве који се тичу презентације добитака и губитака од финансијских обавеза означених по фер вредности кроз биланс успеха у параграфима 5.7.1(ц), 5.7.7–5.7.9, 7.2.14 и Б5.7.5–Б5.7.20 стандарда IFRS 9.

35Д Осигуравач треба да презентује износ рекласификације између биланса успеха и осталог укупног резултата применом методе прекривања:

- (а) у билансу успеха као одвојену позицију; и
- (б) у осталом укупном резултату као одвојену компоненту осталог укупног резултата.

35Е Финансијско средство је подесно за означавање применом метода прекривања ако и само ако су испуњени следећи критеријуми:

- (а) ако је одмерено по фер вредности кроз биланс успеха применом стандарда IFRS 9 али не би било одмерено по фер вредности кроз биланс успеха у потпуности применом IAS 39; и
- (б) не држи се у вези са активношћу која није повезана са уговорима у делокругу овог IFRS. Примери финансијских средстава која нису подесна за метод прекривања су она средства која се држе у вези са банковним активностима или финансијска средства која се држе у фондовима у вези са инвестиционим уговорима који су ван делокруга овог стандарда.

35Ф Осигуравач може да означи подесно финансијско средство за метод прекривања када одабере да примењује метод прекривања (видети параграф 35Ц). Накнадно, може да означи подесно финансијско средство за метод прекривања ако и само ако:

- (а) је извршено почетно признавање тог средства; или
- (б) то средство наново испуњава критеријум из параграфа 35Е(б) након што претходно није испуњавало тај критеријум.

35Г Осигуравачу је дозвољено да означи подесна финансијска средства за метод прекривања применом параграфа 35Ф на бази сваког инструмента посебно.

- 35X Када је релевантно, за сврхе примене метода прекривања на новоозначено финансијско средство применом параграфа 35Ф(б):
- (а) његова фер вредност на датум означавања ће бити његова нова амортизована књиговодствена вредност; и
  - (б) ефективна каматна стопа треба да се одреди на основу његове фер вредности на датум означавања.
- 35И Ентитет треба да настави да примењује метод прекривања на означено финансијско средство све док не престане са признавањем тог финансијског средства. Међутим, ентитет:
- (а) треба да престане са означавањем финансијског средства када то финансијско средство више не испуњава критеријум из параграфа 35Е(б). На пример, финансијско средство бише неће испуњавати те критеријуме када ентитет изврши пренос тог средства тако да се држи у вези са његовим банковним активностима или када ентитет престане да буде осигуравач.
  - (б) може да, на почетку било ког годишњег периода, престане да примењује метод прекривања на сва означена финансијска средства. Ентитет који одабере да престане са применом метода прекривања треба да примени IAS 8 на рачуноводствено обухватање промена рачуноводствене политике.
- 35Ј Када ентитет престане да означава финансијско средство у складу са параграфом 35И(а), треба да рекласификује из акумулираног осталог укупног резултата у биланс успеха као корекцију услед рекласификације (видети IAS 1) сва салда која се односе на то финансијско средство.
- 35К Ако ентитет престане да примењује метод прекривања примењујући избор из параграфа 35И(б) или зато што више није осигуравач, не треба накнадно да примењује метод прекривања. Осигуравач који је одабрао да примени метод прекривања (видети параграф 35Ц) али не поседује подесна финансијска средства (видети параграф 35Е) може накнадно да примени метод прекривања када буде имао подесна финансијска средства.

Интеракција са осталим захтевима

- 35Л Параграф 30 овог стандарда дозвољава праксу која се понекад описује као „паралелно рачуноводство“. Ако осигуравач примењује метод прекривања, паралелно рачуноводство може да буде применљиво.
- 35М Рекласификација износа између биланса успеха и осталог укупног резултата применом параграфа 35Б може да има последичне ефекте на укључивање других износа у остали укупан приход, као што је порез на добитак. Осигуравач треба да примењује релевантан стандард, као што је IAS 12 *Порез на добитак*, да би одредио све такве последичне ефекте.

Ентитет који први пут примењује стандард

- 35Н Ако ентитет који први пут примењује овај стандард примени метод прекривања, он треба да поново означава упоредне информације чиме се одражава метод прекривања, ако и само ако поново означава упоредне информације у циљу постизања усклађености са IFRS 9 (видети параграфе E1-E2 IFRS 1).

Обелодањивање

Објашњење признатих износа

- 36 Осигуравач обелодањује информације које идентификују и објашњавају износе у финансијским извештајима који су резултат уговора о осигурању.
- 37 Да би се придржавао параграфа 36, осигуравач обелодањује:
- (а) своје рачуноводствене политике за уговоре о осигурању и повезану имовину, обавезе, приходе и расходе.
  - (б) признату имовину, обавезе, приходе и расходе (и, уколико презентује свој извештај о токовима готовине користећи директан метод, токови готовину) који су резултат уговора о осигурању. Штавише, ако је осигуравач и цедент, обелодањује:
    - (i) добитке и губитке признате у билансу успеха после куповине реосигурања; и
    - (ii) ако цедент одлаже или отписује добитке и губитке који настају после куповине реосигурања, отпис за тај период и износе који остају неамортизовани на почетку и крају тог периода.

- (ц) процес који се користи да би се одредиле претпоставке које имају највећи утицај на одмеравање признатих износа описаних под (б). Када је то изводљиво, осигуравач такође квантификовано обелодањује ове претпоставке.
- (д) утицај промена у претпоставкама коришћеним за одмеравање средстава осигурања и обавеза по основу осигурања, приказујући одвојено утицај сваке промене која има материјалан утицај на финансијске извештаје.
- (е) усклађивање промена обавеза по основу осигурања, средстава реосигурања и, ако их има, одложене трошкове стицања са њима у вези.

Природа и степен ризика уговора о осигурању

38 Осигуравач обелодањује информације које омогућавају корисницима финансијских извештаја да процене природу и степен ризика који настају од уговора о осигурању.

39 Да би се придржавао параграфа 38, осигуравач обелодањује:

- (а) своје циљеве, политике и процесе управљања ризицима уговора о осигурању и методе које користи за управљање тим ризицима осигурања.
- (б) [брисан]
- (ц) информације о *ризик*у осигурања (и пре и после ублажавања ризика реосигурањем), укључујући и информације о:
  - (i) осетљивости ризика осигурања (видети параграф 39А).
  - (ii) концентрацијама ризика осигурања, укључујући и опис начина на који руководство одређује концентрације и опис заједничке карактеристике која идентификује сваку концентрацију (на пример, врста осигураног догађаја, географска област или валута).
  - (iii) стварним потраживањима у поређењу са претходним проценама (то јест, кретање потраживања). Обелодањивање у вези са кретањем потраживања иде уназад у период када се јавило најраније материјално потраживање за које још увек постоји неизвесност у вези са износом и временом плаћања, али не треба ићи више од десет година уназад. Осигуравач не мора да обелодањује ове информације за потраживања за која се неизвесност у вези са износом и временом обично решава у року од једне године;
- (д) информације о кредитном ризику, ризику ликвидности и тржишном ризику које би се захтевале према параграфима 31–42 IFRS 7 да су уговори о осигурању под делокругом IFRS 7. Међутим:
  - (i) осигуравач не мора да обезбеђује анализе доспећа које су захтеване према параграфу 39(а) и (б) IFRS 7 ако уместо тога обелодањује информације о процењеном времену нето одлива готовине који су резултат признатих обавеза по основу осигурања. Ово може да има облик анализе, према процењеном времену, износа признатих у извештају о финансијској позицији.
  - (ii) ако осигуравач користи алтернативни метод за управљање осетљивошћу тржишних услова, као што је анализа уграђене вредности, он може да користи ту анализу осетљивости за задовољавање захтева из параграфа 40(а) IFRS 7. Такав осигуравач такође обезбеђује обелодањивања која се захтевају према параграфу 41 IFRS 7.
- (е) информације о изложеностима тржишном ризику који се јавља услед уграђених деривата садржаним у основном уговору о осигурању ако се од осигуравача не захтева да, или ако он не, одмерава уграђени дериват по фер вредности.

39А Да би се придржавао параграфа 39(ц)(i), осигуравач обелодањује или (а) или (б) на следећи начин:

- (а) анализу осетљивости која показује какав би био утицај на добит или губитак и капитал да је дошло до промена релевантне променљиве ризика које су биле могуће на крају извештајног периода; методе и претпоставке коришћене приликом припреме анализе осетљивости; и све промене коришћених метода и претпоставки у односу на претходни период. Међутим, ако осигуравач користи алтернативни метод за управљање осетљивошћу на тржишне услове, као што је анализа уграђене вредности, он може да задовољи овај захтев обелодањивањем те алтернативне анализе осетљивости и обелодањивања која се захтевају према параграфу 41 IFRS 7.
- (б) квалитативне информације о осетљивости и информације о условима уговора о осигурању који имају материјални ефекат на износ, време и неизвесност будућних токова готовине осигуравача.

Обелодањивања о привременим изузећима од захтева стандарда IFRS 9

- 39Б** Осигуравач који одабере да примени привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 треба да обелодани информације које омогућавају корисницима финансијских извештаја:
- (а) да разумеју како је осигуравач квалификован за привремено изузеће; и
  - (б) да упореди осигураваче који примењују привремено изузеће са ентитетима који примењују IFRS 9.
- 39Ц** Да би се постигла усклађеност са параграфом 39Б(а), осигуравач треба да обелодани чињеницу да примењује привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 и како је осигуравач закључио на датум назначен у параграфу 20Б(б) да је квалификован за привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9, укључујући:
- (а) ако је књиговодствена вредност његових обавеза које проистичу из уговора који су у делокругу овог стандарда (то јест, оне обавезе описане у параграфу 20Е(а)) била мања или једнака 90 процената укупне књиговодствене вредности свих његових обавеза, природу и књиговодствене вредности обавеза повезаних са осигурањем које нису обавезе које проистичу из уговора који су у делокругу овог IFRS (то јест, оних обавеза које су описане у параграфима 20Е(б) и 20Е(ц));
  - (б) ако је проценат укупне књиговодствене вредности његових обавеза повезаних са осигурањем у односу на укупну књиговодствену вредност свих његових обавеза био мањи или једнак 90 процената али већи од 80 процената, како је осигуравач одредио да није учествовао у некој значајној активности која није повезана са осигурањем, укључујући и које информације је разматрао; и
  - (ц) ако је осигуравач квалификован за привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 на основу поновне процене у складу са параграфом 20Г(б):
    - (i) разлог за поновну процену;
    - (ii) датум на који је дошло до релевантне промене активности; и
    - (iii) детаљно објашњење промене активности у квалитативни опис ефеката те промене на финансијске извештаје осигуравача.
- 39Д** Ако, у складу са применом параграфа 20Г(а), ентитет закључи да његове активности више нису претежно повезане са осигурањем, треба да обелодани следеће информације у сваком извештајном периоду пре него што почне да примењује IFRS 9:
- (а) чињеницу да више није квалификован за привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9;
  - (б) датум на који је дошло до релевантне промене у његовим активностима; и
  - (ц) детаљно објашњење промене активности у квалитативни опис ефеката те промене на финансијске извештаје ентитета.
- 39Е** У циљу постизања усклађености са параграфом 39Б(б), осигуравач треба да обелодани фер вредност на крају извештајног периода и износ промене фер вредности током тог периода за следеће две групе финансијских средстава засебно:
- (а) финансијска средства са уговорним условима која на одређене датуме за последицу имају токове готовине који су искључиво плаћања главнице и камате на неизмирени износ главнице (то јест, финансијска средства која испуњавају услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б) IFRS 9), не укључујући финансијска средства која испуњавају дефиницију држања ради продаје из IFRS 9, или којима се управља и чије перформансе се вреднују на основу фер вредности (видети параграф Б4.1.6 IFRS 9).
  - (б) сва финансијска средства осим оних која су наведена у параграфу 39Е(а); то јест, сва финансијска средства:
    - (i) са уговорним условима која на одређене датуме за последицу имају токове готовине који су искључиво плаћања главнице и камате на неизмирени износ главнице;
    - (ii) која испуњавају дефиницију држања ради продаје из IFRS 9; или
    - (iii) којима се управља и чије перформансе се вреднују на основу фер вредности.
- 39Ф** Када обелодањује информације из параграфа 39Е, осигуравач:
- (а) може да процени да је књиговодствена вредност финансијског средства одмереног у складу са IAS 39 разумна апроксимација његове фер вредности ако се од осигуравача не захтева да

обелодани његову фер вредност у складу са параграфом 29(а) IFRS 7 (на пример, краткорочна потраживања од продаје); и

- (б) треба да размотри степен детаљности неопходан да би се омогућило корисницима финансијских извештаја да разумеју карактеристике финансијских средстава.
- 39Г Да би се постигла усклађеност са параграфом 39Б(б), осигуравач треба да обелодани информације о изложености кредитном ризику, укључујући значајне концентрације кредитног ризика, инхерентне финансијским средствима описаним у параграфу 39Е(а). Као минимум, осигуравач треба да обелодани следеће информације за та финансијска средства на крају извештајног периода:
- (а) по степену кредитног ризика како је дефинисан у IFRS 7, књиговодствену вредност у складу са IAS 39 (у случају да је финансијско средство одмерено по амортизованом вредности, пре кориговања за сва резервисања за умањење вредности).
- (б) за финансијска средства описана у параграфу 39Е(а) која немају низак кредитни ризик на крају извештајног периода, фер вредност и књиговодствену вредност у складу са IAS 39 (у случају финансијског средства одмереног по амортизованом набавној вредности, пре кориговања за сва резервисања за умањење вредности). За сврхе овог обелодањивања, параграф Б5.5.22 IFRS 9 садржи релевантне захтеве за процену да ли се сматра да је кредитни ризик повезан са неким финансијским инструментом низак.
- 39Х Да би постигао усклађеност са параграфом 39Б(б), осигуравач треба да обелодани информације о томе где корисник финансијских извештаја може да нађе јавно доступне информације у складу са IFRS 9 које се односе на ентитет који је део групе, а које нису уврштене у консолидоване финансијске извештаје за релевантан извештајни период. На пример, такве информације у складу са IFRS 9 могу да се прибаве из јавно доступних индивидуалних или појединачних финансијских извештаја ентитета који је део групе која је примењивала IFRS 9.
- 39И Ако је ентитет одабрао да примењује изузеће из параграфа 20О које се односи на посебне захтеве стандарда IAS 28, ентитет треба да обелодани ту чињеницу.
- 39Ј Ако је ентитет примењивао привремено изузеће од захтева стандарда IFRS 9 за рачуноводствено обухватање учешћа у придруженом ентитету или заједничком подухвату (на пример, видети параграф 20О(а)), ентитет треба да обелодани следеће, уз информације које се захтевају у складу са IFRS 12, *Обелодањивање учешћа у другим ентитетима*:
- (а) информације описане у параграфима 39Б-39Х за сваки придружени ентитет или заједнички подухват који је материјално значајан за ентитет. Обелодањени износи треба да буду они који су укључени у финансијске извештаје придруженог ентитета или заједничког подухвата у складу са IFRS стандардима након одражавања кориговања извршених од стране ентитета приликом примене метода удела (видети параграф Б14(а) IFRS 12), уместо удела које ентитет има у тим износима.
- (б) квантитативне информације описане у параграфима 39Б-39Х које су агрегиране за све индивидуално материјално безначајне придружене ентитете или заједничке подухвате. Агрегирани износи:
- (i) који су обелодањени треба да буду удели ентитета у тим износима; и
- (ii) за придружене ентитете треба да буду обелодањени засебно од агрегираних износа обелодањених за заједничке подухвате.

Обелодањивања о методи прекривања

- 39К Осигуравач који примењује метод прекривања треба да обелодањује информације које омогућавају корисницима финансијских извештаја да разумеју:
- (а) **Како је израчунат укупан износ рекласификован између биланса успеха и осталог укупног резултата у датом извештајном периоду; и**
- (б) **ефекат те рекласификације на финансијске извештаје.**
- 39Л Да би се постигла усклађеност са параграфом 39К, осигуравач треба да обелодани:
- (а) чињеницу да примењује метод прекривања;
- (б) књиговодствену вредност на крају извештајног периода за финансијска средства на која осигуравач примењује метод прекривања по класи финансијског средства;

- (ц) основу за означавање финансијских средстава за метод прекривања, укључујући објашњење у вези са свим означеним финансијским средствима која се држе ван правног ентитета који објављује уговоре у делокругу тог IFRS.
- (д) објашњење укупног износа који је рекласификован између биланса успеха и осталог укупног резултата у датом извештајном периоду на начин који омогућава корисницима финансијских извештаја да разумеју како је изведен тај износ, укључујући:
  - (i) износ приказан у билансу успеха за означено финансијско средство у складу са IFRS 9; и
  - (ii) износ који би био приказан у билансу успеха за означено финансијско средство да је осигуравач примењивао IAS 39.
- (е) ефекат рекласификације описан у параграфима 35Б и 35М за сваку линијску ставку биланса успеха на коју утиче; и
- (ф) ако је током извештајног периода, осигуравач променио означавање финансијских средстава:
  - (i) износ рекласификован између биланса успеха и осталог укупног резултата у датом извештајном периоду који се односи на новоозначено финансијско средство применом метода прекривања (видети параграф 35Ф(б));
  - (ii) износ који би био рекласификован између биланса успеха и осталог укупног резултата у датом извештајном периоду у случају да финансијско средство није било означено (видети параграф 35И(а)); и
  - (iii) износ рекласификован у датом извештајном периоду у билансу успеха из акумулираног осталог укупног резултата за финансијска средства чије је означавање престало (видети параграф 35Ј).

39М Ако је ентитет примењивао метод прекривања за рачуноводствено обухватање свог учешћа у придруженом ентитету или заједничком подухвату, ентитет треба да обелодани следеће, уз информације које захтева стандард IFRS 12:

- (а) информације описане у параграфима 39К-39Л за сваки придружени ентитет или заједнички подухват који је материјално значајан за ентитет. Обелодањени износи треба да буду они који су укључени у финансијске извештаје придруженог ентитета или заједничког подухвата у складу са IFRS након одражавања кориговања извршених од стране ентитета када је примењивао метод удела (видети параграф Б14(а) IFRS 12), уместо удела ентитета у тим износима.
- (б) квантитативне информације описане у параграфима 39К-39Л(д) и 39Л(ф) и ефекат рекласификације описан у параграфу 35Б на агрегирани биланс успеха и остали укупан резултат за све индивидуално материјално безначајне придружене ентитете или заједничке подухвате. Агрегирани износи:
  - (i) који су обелодањени треба да буду удели ентитета у тим износима; и
  - (ii) за придружене ентитете треба да буду обелодањени засебно од агрегираних износа обелодањених за заједничке подухвате.

Датум ступања на снагу и прелазне одредбе

- 40 Прелазне одредбе у параграфима 41–45 се примењују и на ентитет, који већ примењује IFRS онда када по први пут примени овај IFRS, и на ентитет који по први пут примењује IFRS.
- 41 Ентитет примењује овај IFRS за годишње периоде који почињу 1. јануара 2005. године или касније. Ранија примена се подстиче. Ако ентитет примењује овај IFRS за ранији период, обелодањује ту чињеницу.
- 41А *Уговори о финансијској гаранцији* (Измене IAS 39 и IFRS 4), објављени у августу 2005. године, измењени параграфи 4(д), Б18(г) и Б19(ф). Ентитет треба да примењује ове измене за годишње периоде који почињу 1. јануара 2006. године или касније. Ранија примена се подстиче. Ако ентитет примењује ове измене на ранији период, он треба да обелодани ту чињеницу и да истовремено примени одговарајуће измене IAS 39⁴ и IFRS 32.

⁴ Када ентитет примењује IFRS 7, референца на IAS 32 се замењује референцом на IFRS 7.

- 41Б Објављивањем IAS 1 (ревидираног 2007. године) измењена је терминологија у свим IFRS. Осим тога је измењен и параграф 30. Ентитет примењује те измене за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године или касније. Ако ентитет буде примењивао IAS 1 (ревидиран 2007. године) за неки ранији период, примењиваће и измене за тај ранији период.
- 41Ц [Брисан]
- 41Д [Брисан]
- 41Е Објављивањем IFRS 13 *Одмеравање фер вредности*, у мају 2011. године, измењена је дефиниција фер вредности у Прилогу А. Ентитет примењује ту измену када примењује IFRS 13.
- 41Ф [Брисан]
- 41Г Објављивањем IFRS 15 *Приход од уговора са купцима*, у мају 2014. године, измењени су параграфи 4(а) и (ц), Б7, Б18(х) и Б21. Ентитет треба да примењује ове измене када примењује IFRS 15.
- 41Х Објављивањем IFRS 9 *Финансијски инструменти*, у јулу 2014. године, измењени су параграфи 3, 4, 7, 8, 12, 34, 35, 45, Прилог А и параграфи Б18–Б20, а обрисани су параграфи 41Ц, 41Д и 41Ф. Ентитет треба да примењује ове измене када примењује IFRS 9.
- 41И Објављивањем стандарда IFRS 16 *Лизинг*, у јануару 2016. године, измењен је параграф 4. Ентитет треба да примењује ту измену када примењује IFRS 16.

Обелодањивање

- 42 Ентитет не мора да примењује захтеве за обелодањивањем из овог IFRS на упоредиве информације које се односе на годишње периоде који почињу пре 1. јануара 2005. године, осим за обелодањивања која се захтевају параграфом 37(а) и (б) у вези са рачуноводственим политикама, признатом имовином, обавезама, приходима и расходима (као и токовима готовине, ако се користи директан метод).
- 43 Ако није изводљива примена одређених захтева из овог IFRS из параграфа 10–35 на упоредне информације које се односе на годишње периоде који почињу 1. јануара 2005. године, ентитет обелодањује ту чињеницу. Примена теста адекватности обавеза (параграфи 15–19) на такве упоредне информације може некада да буде неизводљива, али је мало вероватно да ће бити неизводљива примена других захтева параграфа 10–35 на такве упоредне информације. У IAS 8 се објашњава термин “неизводљиво”.
- 44 Приликом примене параграфа 39(ц)(iii), ентитет не мора да обелодањује информације о кретању потраживања које је настало више од 5 година пре краја прве финансијске године у којој он примењује овај IFRS. Штавише, ако то није изводљиво, када ентитет по први пут примењује овај IFRS, за припрему информација о кретању потраживања која су настала пре почетка најранијег периода за који тај ентитет презентује потпуне упоредне информације које су у складу са овим IFRS, онда ентитет треба да обелодани ту чињеницу.

Поново означавање финансијских средстава

- 45 Без обзира на параграф 4.4.1 IFRS 9 када осигуравач мења своје рачуноводствене политике које се односе на обавезе по основу осигурања, дозвољено му је, али се не захтева, да поново класификује нека или сва финансијска средства тако да се одмеравају по “фер вредности кроз биланс успеха”. Поново класификовање је дозвољено ако осигуравач мења рачуноводствене политике када по први пут примењује овај IFRS и ако после прави додатне измене политике, које се дозвољавају параграфом 22. Поновна класификација представља промену рачуноводствене политике и за то се примењује IAS 8.

Примена IFRS 4 са IFRS 9

Привремено изузеће од IFRS 9

- 46 Објављивањем *Примене IFRS 9 Финансијски инструменти*, са IFRS 4, *Уговори о осигурању* (Измене IFRS 4), у септембру 2016. године, измењени су параграфи 3 и 5 и додати су параграфи 20А–20Љ, 35А и 39Б–39Ј и наслови након параграфа 20, 20К, 20Н и 39А. Ентитет треба да примењује ове измене, које дозвољавају осигуравачима који испуњавају специфичне критеријуме да примењују привремена изузећа од захтева стандарда IFRS 9, за годишње периоде који почињу на дан 1. јануар 2018. или касније.

- 47 Ентитет који обелодањује информације захтеване параграфима 39Б-39Ј треба да примењује прелазне одредбе из IFRS 9 које су релевантне за прављење процена које се захтевају овим обелодањивањима. Датум прве примене за ту сврху треба да се сматра почетком првог годишњег периода који почиње на дан 1. јануар 2018. или касније.

Метод прекривања

- 48 Објављивањем *Примене IFRS 9 Финансијски инструменти*, са IFRS 4, *Уговори о осигурању* (Измене IFRS 4), у септембру 2016. године, измењени су параграфи 3 и 5 и додати су параграфи 35А–35Н и 39К–39М и наслови након параграфа 35А, 35К, 35М и 39Ј. Ентитет треба да примењује ове измене, које дозвољавају осигуравачима да примењују метод прекривања на означена финансијска средства када први пут примењује IFRS 9 (видети параграф 35Ц).
- 49 Ентитет који је одабрао да примењује метод прекривања треба да:
- (а) примењује тај метод ретроспективно на означена финансијска средства приликом преласка на IFRS 9. У складу са тим на пример, ентитет треба да признаје као кориговање почетног салда акумулираног осталог укупног резултата износ једнак разлици између фер вредности означеног финансијског средства одређеног применом IFRS 9 и његове књиговодствене вредности одређене применом IAS 39.
  - (б) поново означи упоредне информације да одражавају метод прекривања ако и само ако ентитет поново означава упоредне информације у складу са применом IFRS 9.

Прилог А

Дефиниције

Овај прилог је саставни део овог IFRS.

цедент	Ималац полисе по основу уговора о реосигурању.
компонента депозита	Уговорна компонента која се не обрачунава као дериват по IAS 39 и која би била обухваћена делокругом IAS 39 да је одвојени инструмент.
директан уговор о осигурању	Уговор о осигурању који није уговор о реосигурању .
обележје дискреционог учешћа	Уговорно право да поред загарантованих примања добијају и додатна примања: <ul style="list-style-type: none"> (а) која би вероватно била значајан део укупних уговорних примања; (б) чији износ или време према уговору одређује издавалац уговора; и (ц) да су по уговору засновани на: <ul style="list-style-type: none"> (i) извршењу одређеног скупа уговора или одређене врсте уговора; (ii) реализованим и/или нереализованим приходима од инвестиција за одређену групу средстава која издавалац држи; или (iii) добитку или губитку компаније, фонда или другог ентитета који издаје уговор.
фер вредност	<i>Фер вредност</i> је цена која би се наплатила за продају средства или платила за пренос обавезе у редовној трансакцији између учесника на тржишту на датум одмеравања. (видети IFRS 13)
уговор о финансијској гаранцији	Уговор којим се од издаваоца захтевају специфична плаћања којима се надокнађује губитак држаоца настао услед неизвршења плаћања одређеног дужника које је доспело у складу са оригиналним или модификованим условима дужничког инструмента.
финансијски ризик	Ризик могућих будућих промена једне или више варијабли попут одређене каматне стопе, цене финансијског инструмента, цене робе, девизног курса, индекса или стопа цена, кредитног рејтинга или кредитног индекса или других варијабли, под условом да у случају нефинансијске варијабле та варијабла није специфична за уговорну страну.
загарантована примања	Плаћања или друга примања на која ималац полисе или инвеститор има безусловно право и која нису предмет уговорног дискреционог права издаваоца.
загарантовани елемент	Обавеза да се плате загарантована примања, укључена у уговор који садржи обележје дискреционог учешћа.
средство осигурања	Нето уговорна права осигуравача према уговору о осигурању .
уговор о осигурању	Уговор по којем једна страна (осигуравач) прихвата значајан ризик осигурања друге стране (имаоца полисе) тиме што прихвати да обезбеди надокнаду имаоцу полисе ако одређени непредвиђени будући догађај (осигурани догађај) има негативан ефекат по имаоца полисе. (Видети Прилог Б за смернице у вези ове дефиниције.)
обавеза по основу осигурања	Осигуравачева нето уговорна обавеза према уговору о осигурању .
ризик осигурања	Ризик који није финансијски ризик , а пренет је са имаоца полисе на осигуравача.
осигурани	Неизвесни будући догађај који је покривен уговором о осигурању и који ствара ризик

догађај	осигурања.
осигуравач	Страна која према уговору о осигурању има обавезу давања надокнаде имаоцу полисе ако настане осигурани догађај .
тест адекватности обавезе	Процена да ли књиговодствена вредност обавезе по основу осигурања треба да се увећа (или књиговодствена вредност одложених трошкова стицања или повезаних нематеријалних средстава треба да се смањи) на основу прегледа будућих токова готовине.
ималац полисе	Страна која има право на накнаду по уговору о осигурању ако наступи осигурани догађај .
средства реосигурања	Нето уговорна права цедента према уговору о реосигурању .
уговор о реосигурању	Уговор о осигурању који изда један осигуравач (реосигуравач) ради компензације губитка другог осигуравача (цедента) насталог по основу једног или више уговора које је цедент издао.
реосигуравач	Страна која има обавезу по уговору о реосигурању да врши надокнаду цеденту ако наступи осигурани догађај .
одвојити	Обрачунати компоненте уговора као да су засебни уговори.

Прилог Б

Дефиниција уговора о осигурању

Овај прилог је саставни део овог IFRS.

- Б1 У овом прилогу се дају упутства за дефиницију уговора о осигурању из прилога А. Обрађују се следећа питања:
- (а) термин “неизвестан будући догађај” (параграфи Б2–Б4);
  - (б) плаћања у природи (параграфи Б5–Б7);
  - (ц) ризик осигурања и други ризици (параграфи Б8–Б17);
  - (д) примери уговора о осигурању (параграфи Б18–Б21);
  - (е) значајни ризик осигурања (параграфи Б22–Б28); и
  - (ф) промене нивоа ризика осигурања (параграфи Б29 и Б30).

Неизвестан будући догађај

- Б2 Неизвесност (или ризик) представља суштину уговора о осигурању. У складу са тим, барем једна од следећих ставки је неизвесна на почетку уговора о осигурању:
- (а) да ли ће наступити *осигурани догађај*;
  - (б) када ће наступити; или
  - (ц) колико ће осигуравач морати да плати ако тај догађај настане.
- Б3 У неким уговорима о осигурању, осигурани догађај представља обзнањивање губитка током периода важења уговора, чак и ако се губитак јави због догађаја који је наступио пре почетка уговора. У другим уговорима о осигурању, осигурани догађај је догађај који се одиграва током периода важења уговора, чак и ако губитак који је резултат тога откривен после истека периода важења уговора.
- Б4 Неки уговори о осигурању покривају догађаје који су већ настали, али чији је финансијски утицај још увек неизвестан. Један пример је уговор о реосигурању који покрива директног осигуравача у случају неповољног кретања потраживања о којима већ постоји извештај имаоца полисе. У таквим уговорима, осигурани догађај открива крајње трошкове тих потраживања.

Плаћања у природи

- Б5 Неки уговори о осигурању захтевају или дозвољавају исплате у природи. Један пример је када осигуравач директно замени украдени артикул, уместо да изврши рефундирање имаоцу полисе. Други пример је када осигуравач користи сопствене болнице и медицинско особље за пружање медицинских услуга покривене уговором.
- Б6 Неки уговори са фиксним плаћањем услуга у којима ниво услуга зависи од неизвесног догађаја задовољавају дефиницију уговора о осигурању из овог IFRS, али у неким земљама нису регулисани као уговори о осигурању. Један пример је уговор о одржавању у ком се страна која пружа услуге сложила да ће поправити одређену опрему после квара. Фиксно плаћање услуга се заснива на очекиваном броју кварова, али није извесно да ли ће се одређена машина покварити. Лоше функционисање опреме штети власнику а уговор обештећује власника (у природи, а не у готовини). Други пример је уговор о пружању услуга у случају квара аутомобила у којима се страна која пружа услуге слаже да, за фиксну годишњу накнаду, обезбеђује помоћ на путу или одшлепати возило до најближе гараже. У другом случају уговор би задовољио дефиницију уговора о осигурању чак и ако се страна која пружа услуге не слаже да врши поправке или замењује делове.
- Б7 Примена IFRS на уговоре описане у параграфу Б6 вероватно неће представљати већу тешкоћу од примене IFRS, који би били применљиви ако би ти уговори били изван делокруга овог IFRS:
- (а) Мало је вероватно да ће бити материјалних обавеза за лоше функционисање или кварове који су већ настали.
  - (б) Када би се примењивао IFRS 15, онда би ентитет који пружа услуге признавао приход када изврши (или док врши) пренос услуга на купца (и према другим одређеним

критеријумима). Тај приступ је такође прихватљив према овом IFRS, којим се дозвољава да ентитет који пружа услуге (i) настави са постојећим рачуноводственим политикама за ове уговоре осим ако они не обухватају праксе које се забрањују параграфом 14 и (ii) да унапређује своје рачуноводствене политике ако се то дозвољава параграфима 22–30;

- (ц) Ентитет који пружа услуге разматра да ли трошкови задовољавања уговорне обавезе пружања услуга прелазе приход који је он унапред примио. Да би ово урадио, ентитет примењује тест адекватности обавеза, описан у параграфима 15–19 овог IFRS. Да се овај IFRS није примењивао на ове уговоре, ентитет који пружа услуге би примењивао IAS 37 да би одредио да ли су уговори штетни (онерозни);
- (д) Мала је вероватноћа да ће ови за ове уговоре захтеви за обелодањивањем у овом IFRS у значајној мери доприносити захтевима за обелодањивањем из других IFRS.

Разлика између ризика осигурања и других ризика

- Б8 Дефиниција уговора о осигурању се односи на ризик осигурања, који овај IFRS дефинише као ризик који није *финансијски ризик*, пренет са имаоца уговора на осигуравача. Уговор који излаже осигуравача финансијском ризику без значајног ризика осигурања није уговор о осигурању.
- Б9 Дефиниција финансијског ризика из прилога А обухвата листу финансијских и нефинансијских променљивих. Та листа обухвата нефинансијске променљиве које нису карактеристичне за неку уговорну страну, као што је индекс губитака од земљотреса у одређеном региону или индекс температура ваздуха у одређеном граду. Он обухвата нефинансијске променљиве које су карактеристичне за неку уговорну страну, као што је избијање или неизбијање пожара који оштећује или уништава имовину те стране. Штавише, ризик од промена фер вредности нефинансијског средства није финансијски ризик ако фер вредност одражава не само промене тржишних цена за таква средства (финансијска променљива) већ и услов одређеног нефинансијског средства које држи уговорна страна (нефинансијска променљива). На пример, ако гаранција резидуалне вредности одређеног аутомобила излаже гаранта ризику од промене физичког стања аутомобила, тај ризик је ризик осигурања, а не финансијски ризик.
- Б10 Неки уговори излажу осигуравача и финансијском ризику, поред значајног ризика осигурања. На пример, многи уговори о животном осигурању гарантују и минималну стопу повраћаја имаоцима полисе (што ствара финансијски ризик) и гарантују добитке у случају смрти, који понекад у значајној мери превазилазе биланс на рачуну имаоца полисе (што ствара ризик осигурања у облику смртног ризика). Такви уговори су уговори о осигурању.
- Б11 По неким уговорима, осигурани догађај покреће исплату износа повезаног са индексом цена. Такви уговори су уговори о осигурању, под условом да исплата која зависи од осигураног догађаја може бити значајна. На пример, животна условна рента повезана са индексом трошкова живота преноси ризик осигурања јер плаћање започиње када се догоди неизвештан догађај – када осигураник преживи. Веза са индексом цена је уграђени дериват, али она такође преноси и ризик осигурања. Ако је пренос ризика осигурања који уследи као резултат значајан, уграђени дериват задовољава дефиницију уговора о осигурању, и у том случају он не треба да се одваја и одмерава по фер вредности (видети параграф 7 овог IFRS).
- Б12 Дефиниција ризика осигурања се односи на ризик који осигуравач прихвати од имаоца полисе. Другим речима, ризик осигурања је претходно постојећи ризик који је пренет са имаоца полисе на осигуравача. На овај начин, нови ризик створен уговором није ризик осигурања.
- Б13 Дефиниција уговора о осигурању се односи на штетни утицај на имаоца полисе. Дефиниција не ограничава исплату осигуравача на износ једнак финансијском утицају штетног догађаја. На пример, дефиниција не искључује принцип замене “ново за старо” по ком се имаоцу полисе исплаћује довољно да оштећено старо средство замени новим средством. Слично томе, дефиниција не ограничава исплату по основу ороченог уговора о животном осигурању на финансијски губитак који претрпе издржавана лица преминулог, нити спречава исплату унапред одређених износа да би се израчунао губитак узрокован смрћу или несрећом.
- Б14 Неки уговори захтевају исплату ако наступи одређени неизвесни догађај, али не захтевају штетне утицаје на имаоца полисе као предуслов за исплату. Такав уговор није уговор о осигурању, чак и ако ималац користи уговор да ублажи изложеност датом ризику. На пример, ако ималац користи дериват за заштиту дате нефинансијске променљиве која је у корелацији са токовима готовине од средства неког ентитета, тај дериват није уговор о осигурању зато што исплата није условљена тиме да ли на имаоца негативно утиче смањење тока готовине од тог средства. И обратно, дефиниција уговора о осигурању се односи на неизвесни догађај за који је штетни утицај на имаоца полисе уговорни предуслов за исплату. Овај уговорни предуслов не захтева од осигуравача да истражује да ли је тај

догађај заиста проузроковао штетни утицај, али дозвољава осигуравачу да одбије да изврши исплату уколико није убеђен да је тај догађај изазвао штетан утицај.

- Б15 Престајање или стални ризик од превременог или закаснелог раскида уговора (односно ризик да ће друга страна отказати уговор раније или касније од датума који је осигуравач очекивао приликом одређивања цене уговора) није ризик осигурања зато што исплата другој страни не зависи од неизвесног будућег догађаја који негативно утиче на другу страну. Слично томе, ризик од трошкова (односно ризик од неочекиваног повећања административних трошкова повезаних са извршењем уговора, а не трошкова повезаних са осигураним догађајима) није ризик осигурања зато што неочекивано повећање трошкова не утиче негативно на другу страну.
- Б16 Стога, уговор који осигуравача излаже ризику од превременог или закаснелог раскида уговора или трошкова није уговор о осигурању, осим ако он такође не излаже осигуравача ризику осигурања. Међутим, ако ентитет који издаје уговор ублажи тај ризик коришћењем другог уговора за пренос дела тог ризика на другу страну, тај други уговор излаже другу страну ризику осигурања.
- Б17 Осигуравач може прихватити значајан ризик осигурања од имаоца полисе само ако је осигуравач ентитет који је одвојен од имаоца полисе. У случају заједничког осигуравача, заједнички осигуравач прихвата ризик од сваког имаоца полисе и удружује се због заједничког сношења ризика. Мада имаоци полиса сносе заједно тај ризик у својству власника, заједнички осигуравач је ипак прихватио ризик који чини суштину уговора о осигурању.

Примери уговора о осигурању

- Б18 Следе примери уговора о осигурању, у случају када је пренос ризика осигурања значајан:
- (а) осигурање од крађе или оштећења имовине.
  - (б) осигурање од одговорности за производ, осигурање од одговорности из делатности, грађанске одговорности или правних трошкова.
  - (ц) животно осигурање и унапред плаћени трошкови сахране (мада је смрт извесна, неизвесно је када ће смрт наступити или, за неке врсте животног осигурања, да ли ће смрт наступити током периода покривеног осигурањем).
  - (д) животне условне ренте и пензије (односно уговори који обезбеђују надокнаду за неизвесан будући догађај – преживљавање осигураника или пензионера – у циљу помагања осигуранику или пензионеру да одржава одређени животни стандард, на који би иначе негативно утицало њихово надживљавање).
  - (е) инвалидитет или медицинска заштита.
  - (ф) обезбеђене обвезнице, јемства, чинидбене гаранције и лицитационе гаранције (то јест уговори који обезбеђују надокнаду ако друга страна не испуни уговорну обавезу, на пример обавезу изградње објекта).
  - (г) осигурање кредита којим се обезбеђује вршење дефинисаних плаћања да би се повериоцу рефундирао губитак настао зато што одређени дужник није извршио благовремену уплату у складу са првобитним или измењеним условима дужничког инструмента. Ови уговори могу да имају различите правне облике, као што су финансијска гаранција, неке врсте акредитива, кредитни дериват у вези са неизвршавањем уговора или уговор о осигурању. Међутим, иако ови уговори задовољавају дефиницију уговора о осигурању, они такође задовољавају дефиницију уговора о финансијској гаранцији из IFRS 9 и у делокругу су IAS 32⁵ и IFRS 9, а не овог IFRS (видети параграф 4(д)). Ипак, ако је ентитет који је издао уговор о финансијској гаранцији претходно експлицитно изјавио да такве уговоре сматра уговорима о осигурању, тај ентитет се може одредити за примену или IAS 32⁶ и IFRS 9 или овог стандарда на такве уговоре о финансијској гаранцији.
  - (х) гаранције за производ. Гаранције за производ које изда друга страна за робу коју прода произвођач, посредник или продавац се налазе у делокругу IFRS. Међутим, гаранције за производ које изда директно произвођач, посредник или продавац налазе се ван његовог делокруга, зато што су оне под делокругом IFRS 15 и IAS 37;
  - (и) осигурање права власништва (односно осигурање од открића недостатака у праву власништву над земљиштем који нису били очигледни када је закључен уговор о

⁵ Када ентитет примењује IFRS 7, позивање на IAS 32 се замењује позивањем на IFRS 7.

⁶ Када ентитет примењује IFRS 7, позивање на IAS 32 се замењује позивањем на IFRS 7.

осигурању). У овом случају, осигурани догађај је откриће недостатка у праву власништву, а не сам недостатак.

- (ј) путно осигурање (односно надокнада у готовини или натури имаоцима полиса, за губитке претрпљене током путовања). У параграфима Б6 и Б7 разматрају се неки уговори ове врсте.
- (к) обвезнице за случај непогоде које обезбеђују умањене исплате главнице, камате или и једног и другог, ако одређени догађај штетно утиче на емитента обвезнице (осим ако одређени догађај не ствара значајан ризик осигурања, на пример ако је догађај промена каматне стопе или девизног курса).
- (л) замена осигурања и други уговори којима се захтева исплата на основу промена климатских, геолошких или других физичких променљивих својствених једној уговорној страни.
- (м) уговор о реосигурању.

Б19 Следе примери ставки које не спадају у уговоре о осигурању:

- (а) инвестициони уговори који имају правни облик уговора о осигурању, али који не излажу осигураваач значајном ризику осигурања, на пример уговори животног осигурања у којима осигураваач не сноси значајан ризик од смрти (такви уговори су финансијски инструменти или уговори о услугама невезани за осигурање, видети параграфе Б20 и Б21).
- (б) уговори који имају правни облик осигурања, али преносе све значајне ризике осигурања на имаоца полисе кроз механизме који су правоснажни и не могу се отказати и који коригују будуће уплате имаоца полисе као директни резултат осигураних губитака, на пример неки финансијски уговори о реосигурању или неки групни уговори (такви уговори су обично финансијски инструменти или уговори о услугама који нису уговори о осигурању, видети параграфе Б20 и Б21).
- (ц) самоосигурање, другим речима, задржавање ризика који је могао да се покрије осигурањем (не постоји уговор о осигурању зато што нема договора са другом страном).
- (д) уговори (као што су коцкарски уговори) којима се захтева исплата ако настане одређени неизвесни будући догађај, али се не захтева, као уговорни предуслов за исплату, да догађај штетно утиче на имаоца полисе. Међутим, ово не спречава да спецификација унапред одређене исплате квантификује губитак проузрокован одређеним догађајем као што је смрт или несрећа (видети такође параграф Б13).
- (е) деривати који излажу једну страну финансијском ризику, али не ризику осигурања, зато што захтевају да једна страна изврши исплату само на основу промена једне или више одређених каматних стопа, цене финансијског инструмента, цене робе, девизног курса, индекса цена или стопа, кредитног рејтинга или кредитног индекса или других променљивих, под условом да, у случају нефинансијске променљиве, та променљива није својствена уговорној страни (видети IFRS 9).
- (ф) гаранција везана за кредит (или акредитив, кредитни дериват у вези са неизвршавањем уговора или уговор о осигурању кредита) којом се захтевају исплате чак и ако ималац није претрпео губитак због тога што дужник није извршио благовремено плаћање (видети IFRS 9).
- (г) уговори којима се захтева исплата на основу климатске, геолошке или друге физичке променљиве која није својствена уговорној страни (која се обично описују као климатски деривати).
- (х) обвезнице у случају непогоде које обезбеђују смањене исплате главнице, камате или и једног и другог, на основу климатске, геолошке или друге физичке променљиве која није својствена уговорној страни.

Б20 Ако уговори описани у параграфу Б19 стварају финансијска средства или финансијске обавезе, они се налазе у делокругу IFRS 9. Између осталог, ово значи да уговорне стране користе оно што се понекад назива “везаним обрачуном”, које подразумева следеће:

- (а) једна страна признаје примљену надокнаду као финансијску обавезу, а не као приход.
- (б) друга страна признаје исплаћену надокнаду као финансијско средство, а не као расход.

Б21 Ако уговори описани у параграфу Б19 не стварају финансијска средства или финансијске обавезе, примењује се IFRS 15. По IFRS 15, приход се признаје када ентитет испуни (или док испуњава) обавезу у погледу перформанси тако што преноси обећано добро или услугу купцу у количини која одражава накнаду на коју ентитет очекује да има право.

Значајни ризик осигурања

- B22 Неки уговор је уговор о осигурању само ако преноси значајан ризик осигурања. У параграфима Б8–Б21 се разматра ризик осигурања. У параграфима који следе се разматра процењивање да ли је ризик осигурања значајан.
- B23 Ризик осигурања је значајан ако, и само ако, осигурани догађај може довести до тога да осигуравач плаћа значајне друге бенефиције у било ком случају, осим у случају недостатка комерцијалне суштине (односно нема приметног утицаја на економику трансакције). Ако би значајне додатне бенефиције биле плативе у случајевима са комерцијалном суштином, услов из претходне реченице се може испунити и ако је јако мала вероватноћа појаве осигураног догађаја или чак и ако очекивана (то јест, пондерисана вероватноћом) садашња вредност потенцијалних токова готовине чини мали део очекиване садашње вредности свих преосталих токова готовине по уговору.
- B24 Додатне бенефиције описане у параграфу Б23 се односе на износе који прелазе оне који би били плативи да се није догодио осигурани догађај (изузимајући случајеве у којима недостаје комерцијална суштина). Ти додатни износи обухватају поступак са потраживањима или процену трошкова потраживања, али искључују:
- (а) губитак способности да се имаоцу полисе наплате будуће услуге. На пример, у уговору о животном осигурању повезаном са инвестицијом, смрт имаоца полисе значи да осигуравач више не може да врши услуге управљања инвестицијама и да то наплаћује. Међутим, овај економски губитак осигуравача не одражава ризик осигурања, као што ни руководиоца заједничког фонда не преузима ризик осигурања у односу на могућу смрт купца. Стога, потенцијални губитак накнада за управљање будућим инвестицијама није релевантан за процењивање степена ризика осигурања која се преноси уговором;
  - (б) одустајање после смрти од потраживања која би се извршила после отказивања или уступања. Пошто је уговор довео до ових потраживања, одустајање од ових потраживања не компензује имаоца полисе за ризик који је претходно постојао. Стога, она нису релевантна за процењивање степена ризика осигурања који се преноси уговором;
  - (ц) плаћање које зависи од догађаја који не узрокује изазива губитак имаоцу уговора. На пример, узмимо у обзир уговор којим се од издаваоца захтева да плати милион новчаних јединица ако средство претрпи физичко оштећење које изазива безначајан економски губитак једне новчане јединице имаоца. У овом уговору, ималац преноси на осигуравача безначајан ризик од губитка једне новчане јединице. У исто време, уговор ствара ризик који није у вези са осигурањем да ће издавалац морати да плати 999,999 новчаних јединица ако настане одређени догађај. Пошто издавалац не прихвата значајан ризик осигурања од имаоца, овај уговор није уговор о осигурању;
  - (д) могуће повраћаје реосигурања. Осигуравач њих посебно обрачунава.
- B25 Осигуравач процењује значај ризика осигурања за сваки појединачни уговор, а не у односу на материјалност финансијских извештаја.⁷ На овај начин, ризик осигурања може бити значајан чак и ако постоји минимална вероватноћа материјалних губитака за целу књигу уговора. Ова процена за сваки појединачни уговор олакшава класификацију уговора као уговора о осигурању. Међутим, ако је познато да се релативно хомогена књига мањих уговора састоји од уговора од којих сви преносе ризик осигурања, осигуравач не треба да прегледа сваки уговор у оквиру те књиге да би се идентификовао неколико недериватних уговора који преносе безначајан ризик осигурања.
- B26 Из параграфа Б23 – Б25 проистиче да ако се уговором исплаћује надокнада у случају смрти која прелази износ платив у случају да не наступи смрт, тај уговор је уговор о осигурању осим ако новчана накнада за случај смрти није безначајна (процењено у односу на уговор, а не на целу књигу уговора). Као што је примећено у параграфу Б24(б), одустајање после смрти, или отказивање и уступање потраживања нису укључени у ову процену ако ово одустајање не компензује имаоца полисе за ризик који је раније постојао. Слично, уговор о ануитету према ком се исплаћују редовни износи до краја живота имаоца полисе јесте уговор о осигурању, осим ако укупна животна условна плаћања нису безначајна.
- B27 Параграф Б23 се односи на новчане накнаде. Ове новчане накнаде могу да обухватају захтев за ранијом исплатом накнаде ако се осигурани догађај раније догоди и исплата се не коригује за временску вредност новца. Пример је осигурање током живота на фиксни износ (другим речима, осигурање које обезбеђује фиксну новчану накнаду за случај смрти када год премине неки ималац

⁷ У ту сврху, уговори закључени истовремено са самој једном страном (или уговори који су на други начин међусобно зависни) чине један јединствени уговор.

полисе, без датума истека покрића). Извесно је да ће ималац полисе умрети, али је неизвестан датум смрти. Осигуравач ће претрпети губитак од ових појединачних уговора ако ималац полисе умре раније, чак и ако не постоји свеукупни губитак на целу књигу уговора.

- Б28 Ако се уговор о осигурању раздвоји на компоненту депозита и компоненту осигурања, значај преноса ризика осигурања се процењује позивањем на компоненту осигурања. Значај ризика осигурања пренетог уграђеним дериватом се процењује позивањем на уграђени дериват.

Промене степена ризика осигурања

- Б29 Неки уговори не преносе никакав ризик осигурања осигуравачу на почетку, мада касније преносе ризик осигурања. На пример, узмимо у обзир уговор који обезбеђује одређени принос на инвестицију и обухвата опцију да ималац полисе користи приход од инвестиције по доспећу за купио животну условну ренту по текућим ценама које осигуравач потражује другим новим осигураницима када ималац полисе изврши опцију. Уговор не преноси никакав ризик осигурања осигуравачу док се опција не изврши, зато што је осигуравач слободан да одреди висину животног анuitета по основи која одражава ризик осигурања пренет на осигуравача у то време. Међутим, ако уговор одређује анuitетни износ (или основу за постављање анuitетног износа), уговор преноси ризик осигурања осигуравачу на почетку.
- Б30 Уговор који испуњава услове да се призна као уговор о осигурању остаје уговор о осигурању док се сва права и обавезе не укину или не истекну.